

Effektrapport Stiftelsen Håll Sverige Rent 2021

Namn: Håll Sverige Rent
Organisationsnummer: 802010-9180
Juridisk form: Stiftelse

Vad vill Håll Sverige Rent uppnå?

Håll Sverige Rents vision är ”Ingen skräpar ner”

Genom att samla kunskap, sprida information och erbjuda konkreta lösningar och verktyg arbetar vi nationellt för att förebygga och minska nedskräpningen. I praktiken innebär det att vi t ex arbetar med utbildning för barn och unga, att vi driver kunskapsprojekt, vi genomför skräpmätningar, vi stödjer kommuner i deras avfallsförebyggande arbete, vi genomför kampanjer och skräpplockarevents för allmänheten och har dialog och samarbeten med politiker, myndigheter och producenter. På så sätt engagerar vi en stor mängd människor inom utvalda grupper; Skolbarn och pedagoger, kommuninvånare genom samarbeten med Sveriges kommuner, politiker i olika led, producenter av framförallt förpackningar och den breda allmänheten.

I vilket organisatoriskt sammanhang verkar Håll Sverige Rent?

Stiftelsen Håll Sverige Rent är en ideell stiftelse som arbetar för att motverka nedskräpningen, öka återvinningen och främja miljömedvetandet hos individer och organisationer.

Håll Sverige Rent är en samverkansinriktad organisation som verkar på bred front för att nå våra mål. Exempel på det är dialoger och projekt för och med myndigheter. Under 2020 har vi på uppdrag av Naturvårdsverket t ex genomfört Sveriges första nationella skräpmätning. Att minska förekomsten av plast i haven är ett annat fokusområde för oss. Under 2020 har vi avslutat projektet Blastic, ett diagnosverktyg för kommuner som i verktyget kan identifiera sina respektive största källor till nedskräpning av och därigenom hitta lösningar för att stoppa läckaget.

En av de största insatserna utbildningsinsatserna som Håll Sverige Rent genomför är de årliga skräpplockardagarna för skolor och förskolor. 2020 medverkade 620.000 barn. I aktiviteten ingår förutom skräpplockaraktivitet också utbildningsmaterial kring skräp och återvinning.

Stiftelsen driver programmet Grön Flagg i Sverige (internationellt; Eco schools). Grön Flagg är ett ett-årigt lärandeprogram inom hållbar utveckling för skolor och förskolor. Under 2020 har 1 300 skolor och förskolor tagit del av utbildningen.

Vi samarbetar också med näringslivet i samarbetsprojekt i syfte att förmedla kunskap om nedskräpning till såväl företagets anställda som deras kunder. Ett annat syfte är att hjälpa företagen att förebygga nedskräpning vid utformning av t ex produkter. Under året har en av

de stora tobaksaktörerna infört en varningstext på cigarettpaket för att motverka att fimpen hamnar på gatan.

Håll Sverige Rent arbetar på europeisk nivå i Clean Europe Network. Syftet är att lära av varandra, utbyta erfarenheter och tillsammans bli en starkare påverkande kraft för nedskräpningen i Europa. Fokus under 2020 har legat på att diskutera ny lagstiftning på området och delta i olika EU-forum för att förmedla kunskap.

Håll Sverige Rents strategier för att nå uppsatta mål

Våra strategier omfattar huvudmålgrupperna individer, kommuner, skolor & förskolor, företag och politiker.

När vi har lyckats, tycker allmänheten att nedskräpning är angeläget och de engagerar sig mot nedskräpning tillsammans med Håll Sverige Rent. Kommuner och myndigheter förebygger nedskräpning samt samarbetar med oss. Skolor & Förskolor inkluderar nedskräpning i lärandet för hållbar utveckling. De använder vårt pedagogiska material och alla barn är med i våra skrapplockardagar. Företag arbetar med Håll Sverige Rent i sitt hållbarhetsarbete och inser att det bidrar till deras erbjudande. Politikerna inser och uppmärksammar problemet med nedskräpning och tar fram styrmedel.

Håll Sverige Rents kapacitet för att nå målen

Håll Sverige Rent har i feb 2021, 27 anställda medarbetare med olika bakgrund och kompetens som arbetar i verksamheten. Genom upparbetade nätverk av t.ex. kommuner och skolor når organisationen ut och kan genomföra aktiviteter som annars inte skulle varit möjligt. Stora rikstäckande skrapplockningskampanjer som riktar sig till allmänheten kräver nationella samarbeten med kommunerna som t ex hjälper till att distribuera material och inte minst ta hand om det insamlade skräpet. Frågan kring nedskräpning engagerar och vi har ett nätverk av individer som driver lokala mikro-projekt.

Genom vårt arbete har nedskräpningsfrågan uppmärksammas och vi bedömer att vi har ekonomiska resurser att arbeta med utbildning, information och kampanjarbete för 2021. Vi är ej vinstdrivande, men vi vill alltid öka våra intäkter för att kunna genomföra fler kampanjer och åstadkomma större avtryck på vår stora målgrupp – allmänheten.

Håll Sverige Rents framsteg

Det yttersta resultatet för om vi lyckas är om nedskräpningen minskar. Vi har under många år arbetat för att få till stånd en nationell skrappmätning för att få ett nollvärde att utgå från då vi bedömer om våra insatser är lyckade eller ej. 2020 genomförde vi en sådan första mätning och den kommer nu ligga till grund för att bedöma huruvida vi lyckas eller ej.

Eftersom vi heter det vi vill är kännedomen om vår verksamhet nödvändig. Därför mäter vi också både kännedomen om vårt varumärke men också hur väl allmänheten uppfattar att varumärket stämmer överens med våra värderingar; kunskap, engagemang, tillsammans. Genom ett tydligt varumärkesarbete tror vi att gillandet för frågan kommer öka och skapa en ökad acceptans och relevans för nedskräpning.

2020 avslutades ett treårigt regeringsuppdrag som innebar att minska nedskräpningen och öka kunskapen hos allmänheten om dess negativa effekter. Uppdraget har följts genom fyra nyckeltal; attityd, kunskap, beteende och etik som har mätts på hela populationen. Vi kan se

tydliga förbättringar på alla fyra områden. Fler upplever nedskräpning som ett mycket stort problem (från 22%-24%), fler anser sig ha mycket hög kunskap om nedskräpningens negativa konsekvenser (från 27%-28%), fler uppger att de under de senaste 12 månaderna *inte* har skräpat ner (77% - 85%) och andelen som känner ett mycket stort eget ansvar för att minska nedskräpningen har ökat (38% -41%).

Vad har Håll Sverige Rent åstadkommit så här långt

Vårt övergripande mål är att vi ska ha 50% mindre skräp 2025. För att åstadkomma det måste vi kunna mäta nedskräpningen. Den nationella skräpmätningen gör det möjligt för oss att långsiktigt mäta effekten av vårt arbete.

Kommunerna är ansvariga för att städa upp skräpet. För att de också ska bli bättre på det förebyggande arbetet är det viktigt att dessa har mål och åtgärder för nedskräpning; 57% (f.å 57%) att det vet hur stor kostnaden är: 27%(f.å 20%) samt att de mäter skräpet; 38 kommuner (f.å 30st). Vi är glada över att se öknings trots att 2020 var ett speciellt år med en grasserande pandemi som innebar att kommunerna i många fall prioriterade insatser på andra områden.

För att nå breda målgrupper och öka insikten om skräpets problem har vi identifierat skräpplockning som kanske det starkaste verktyget för att åstadkomma förändring. En person som är med och plockar skräp får upp ögonen för problemets omfattning och det skapar också ofta en startpunkt för att kunna diskutera andra miljömässiga hållbarhetsaspekter. Under de senaste åren har vi skapat en framgångsrik kampanjstruktur;

Skräpplockardagar för barn och unga: 620.000 deltagare (få 600.000)

Kusträddarna, maj: 43.000 deltagare (få 8.500)

Håll Sverige Rent dagen, sep: 87.000 deltagare (få 15.000)

Coronasituationen ledde till att vi tvingades tänka om i våra kampanjer, något som ledde till ett positivt resultat. Arbetet med att rekrytera och planera skolor och förskolor till Skräpplockardagarna hade påbörjats då vi tvingades stänga anmälan under fyra veckor. Det visade sig sedan att detta var en aktivitet som bedömdes positiv och vi hade fler deltagare än 2019.

För att åstadkomma skillnad ser vi också att ett samarbete med producenter av produkter som tenderar att bli skräp är viktigt. Vi får möjlighet att åstadkomma förändringar i t ex produktdesign och information likväl som utbildning för anställda och målgrupper vi annars inte skulle nå.

Företagssamarbeten bidrar också till vår finansiering så vi får möjlighet att göra mer. Under 2020 har den del av omsättningen som kommer från företagssamarbeten ökat med drygt 14%.

Håll Sverige är den aktör som arbetar med nedskräpning nationellt och som under lång tid har byggt upp kunskap i området. Vi har under året varit en dialogpart till regeringen i arbetet med att utforma åtgärder för det engångsplastdirektiv som är i vardande. Vi har goda förhoppningar om att det kommer ny lagstiftning på området som stödjer det normerande arbetet för att förebygga nedskräpning.